

Таким чином, у ході проведення огляду місця події та процесуальної перевірки загалом за повідомленням про скоєння самогубства, слідчий має встановити наявність фактів, що свідчать про скоєння злочинів, передбачених ч. 1 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ст. 120 КК України, або їхню відсутність. Крім того, під час перевірки слідчий отримує достатні дані про те, що загиблим був скоєний суїцид, до якого його ніхто не доводив, що має підтверджуватись також поясненнями родичів загиблого та інших осіб (протоколи допитів), а також результатами проведених судових експертиз.

Список бібліографічних посилань

1. Офіційний сайт «Безоплатна Правова Допомога». URL: <https://www.legalaid.gov.ua/novyny/dovedennya-do-samogubstva-pravovuj-aspekt/> (дата звернення: 04.04.2022).

2. За доведення до самогубства встановлено кримінальну відповідальність. URL: <https://ukrainepravo.com/news/ukraine/zadovedennya-do-samogubstva-vstanovleno-kriminalnu-vidpovidalnist/?month=01&year=201>.

УДК 351.741(485)-048.78

Борис Георгійович ГОЛОВКО,

кандидат історичних наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8815-5722>

ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦІЇ КОРОЛІВСТВА ШВЕЦІЯ

Звернутися до досвіду Королівства Швеція щодо реформування системи органів внутрішніх справ є дуже корисним для подальшої діяльності поліції України. Як відомо, одним з провідних напрямів розвитку сучасних демократичних держав, стало удосконалення органів внутрішніх справ, поліції зокрема, для забезпечення інтересів особи, суспільства і держави. Створення нової поліції України було оформлено Законом «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р., що набрав чинності 7 листопада 2015 року [1]. Цікаво, що вітчизняна реформа поліції має певні аналоги у зарубіжному державотворчому процесі, в тому числі, у реформуванні поліції Швеції. Не випадково, що 23 серпня 2018 р. Наказом Міністра внутрішніх справ України № 706 було закріплено Концепцію запровадження в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України скандинавської

моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів [2].

Отже, мета нашого виступу – дослідити найбільш помітні документи, з якими пов'язані основні принципи реформування шведської поліції.

Згідно з Директивою уряду Швеції від 8 липня 2010 р., головна мета поліцейської реформи полягала у створенні централізованої, доступної і видимої поліції, яка б володіла повноваженнями і компетенцією боротися зі злочинністю по всій країні. Другим важливим напрямком ставало партнерство поліції з іншими правоохоронними органами (прокуратурою, митницею, податковими органами і пенітенціарною системою), які були об'єднані у 2009 – 2010 рр. в єдину державну структуру з метою управлінської і фінансової оптимізації. Парламентський Поліцейський комітет у березні 2013 р. надав звітну доповідь «Послідовна шведська поліція», в якому обґрунтував правові, економічні і організаційні засади реформи поліції. Центральним пунктом ставала реорганізація Національної поліцейської ради, поліцейських органів 21 округу в єдине поліцейське агентство з виділенням поліції безпеки в окремий орган державної влади. Територіальне управління слід було зосередити у поліцейських районах, у кожному районі створювалась поліцейська рада, яка контролювала поліцейську діяльність. Робота з населенням зосереджувалась у контактних пунктах [3]. Цікаво, що запропоновані пропозиції не змінювали конституційний статус поліції, яка зберігала статус державної служби, залишалася складовою судової системи і керувалася положеннями Закону про поліцію 1984 р. [4]. Дещо пізніше Поліцейський комітет запропонував законопроекти, які передбачали об'єднання поліції і служби безпеки, тобто створення єдиного поліцейського органу. Друга пропозиція стосувалася встановлення відповідальності поліції безпеки за дії поліції, спрямовані на попередження і виявлення злочинів проти національної безпеки. Йшлося про те, що уряд може посилити відповідальність поліції безпеки за діяльність поліції. У 2013 р. парламентський комітет провів додаткову експертизу щодо створення нових органів нагляду за поліцейською системою і прокуратурою. Наслідком стала підготовка законопроектів з нагляду за поліцією і іншими правоохоронними органами і внесення змін до Закону про конфіденційність. Передбачалось, що новим незалежним органом нагляду за правоохоронною системою стане Рада з безпеки.

У підсумку матеріали парламентської експертизи заклали основи правового реформування поліцейської системи і призвели до

перетворення поліції в єдину систему. У 2013 р. Парламент Швеції (Риксдаг) прийняв меморандум «Нова поліцейська організація», який містив поправки до законодавчих актів, які складають правову основу діяльності поліції. Зміни торкнулися Закону про зброю, Закону про публічність тощо [5]. З часом необхідні зміни були внесені в Закон про поліцію у 2014 р. та Закон про попереднє розслідування. Водночас було оновлено «Положення про поліцію», і втратили юридичну силу Постанова «Про розкриття інформації про поліцію» і Постанова «Про процедуру розгляду справ про злочини, що вчинили співробітники поліції» [6]. Тобто оновлене законодавство заклало основу єдиної поліцейської системи, що існує з 1 січня 2015 р.

Сьогодні поліція Швеції складається з поліцейської служби і поліції безпеки. Поліцію очолює Національний комісар поліції, який призначається урядом. У його підпорядкування перебувають також Національний департамент операцій і Національний центр судової експертизи. В адміністративному відношенні територія країни поділена на сім поліцейських регіонів, на чолі з комісарами, які призначаються Національним комісаром. Забезпечення безпеки і захист конституційних прав і свобод громадян покладено на поліцію безпеки [7].

Таким чином, удосконалення правових засад діяльності поліції Швеції, на думку її авторів, дозволило реалізувати задачу «Бути ближче до громадян, стати більш доступною і разом забезпечувати безпеку, правову визначеність і демократію». Також є дуже повчальним, що поліцейська реформа проводилась на основі принципів єдності, відповідальності, пріоритету прав людини.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Про затвердження Концепції запровадження в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів: Наказ МВС України від 23 серпня 2018 р. № 706. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MVS873>.
3. En ny organisation för polisen? - Regeringen.se / Офіційний сайт Міністерства юстиції Швеції/. URL: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommitteredirektiv/2010/07/dir-201075/>.
4. Polislag (1984:387). (notisum.se) /Закон про поліцію/. URL: <http://www.notisum.se/rnp/document/?id=19840387>.
5. En sammanhållen svensk polis - Regeringen.se. /Шведський поліцейський/. URL: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2012/03/sou-201213/>.

6. Polisförordning (2014:1104) Svensk. /Поліцейське регулювання/. URL: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/polisforordning-20141104_sfs-2014-1104.

7. Усанов Д. О. Конституционно-правовой аспект реформы шведской полиции. *Полицейская и следственная деятельность*. 2018. № 1. С. 10 – 16.

УДК 351.743

Микола Володимирович ГОЛУБ,

кандидат юридичних наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5257-081X>;

Валерія Миколаївна ГОЛУБ,

аспірантка кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4620-8942>

ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ПРАВ БІЖЕНЦІВ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС

У зв'язку з тим, що політичний курс нашої держави направлений на активізацію процесів євроінтеграції в економіці, соціальній сфері, забезпеченні безпеки, захисті життя та здоров'я людей, їх честі, гідності, прав та свобод, перед вітчизняним законодавством стоїть завдання його подальшого адаптування до сучасної Європейської системи права. Цей процес передбачає прискорення реформування правоохоронної системи України.

Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 22.10.2014 року №1118-р у частині, яка розкриває питання реформування органів внутрішніх справ, закріплює положення про те, що: «Європейська інтеграція України передбачає забезпечення ефективного функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав і свобод людини і громадянина, їх ефективний захист.

У зв'язку з цим, одним з ключових завдань є перетворення МВС на цивільний орган європейського зразка [1].

Також реформи правоохоронної системи України мають бути направлені на: «...надання змоги сформувати функціональну та ефективну систему органів внутрішніх справ європейського зразка,